

CZU: 343.81

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.5113501>**NATURA JURIDICĂ ȘI STRUCTURA EXECUTĂRII ȘI ISPĂȘIRII PEDEPSEI PENALE****Inga DARII***Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău*

În cadrul prezentului studiu sunt abordate natura juridică și structura executării pedepsei penale, precum și a ispășirii acesteia. În acest context, s-a definit noțiunea pedepsei penale în doctrina contemporană; s-a demonstrat coraportul dintre executarea și ispășirea pedepsei penale; s-a analizat raportul execuțional penal și s-au cercetat elementele de structură ale executării pedepsei penale, precum și ale ispășirii acesteia de către condamnații. Concluziile formulate la finele studiului pot fi luate în considerare la reconceptualizarea penologiei moderne.

Cuvintele-cheie: *pedeapsă penală, executarea pedepsei penale, ispășirea pedepsei penale, raportul execuțional penal, structura executării pedepsei penale, structura ispășirii pedepsei penale.*

THE LEGAL NATURE AND THE STRUCTURE OF EXECUTING AND SERVING THE CRIMINAL PUNISHMENT

This scientific article approaches the structure of criminal punishment executing, as well as its serving. Therefore, the notion of criminal punishment in the contemporary science was identified; the correlation between the execution of the criminal punishment and its serving was demonstrated; the executional penal relationship was examined along with structural items of executing and serving criminal punishments by the convicted persons. The conclusions formulated at the end of the study can be taken into account during the process of reconceptualization of the modern penology.

Keywords: *criminal punishment, execution of criminal punishment g, serving of criminal punishment, executional penal relationship, structure of execution of criminal punishment, structure of serving of criminal punishment.*

Introducere

Dintre instituțiile penale, *pedeapsa și celelalte sancțiuni de drept penal* ocupă locul cel mai important în cadrul politicii penale, deoarece aplicarea corectă a acestora de către instanțele de judecată contribuie la realizarea unei eficiente politici penale a statului într-o anumită perioadă.

În acest context menționăm că politica penală a statului reprezintă *ansamblul procedurilor represive prin care statul acționează contra crimei, având drept scop corectarea condamnaților și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către aceștia, cât și de către alte persoane.*

După cum se constată în literatura de specialitate, *corijarea infractorilor și prevenirea infracțiunilor noi* creează premise pentru asigurarea unei vieți demne și a unei dezvoltări libere a tuturor persoanelor, ceea ce, de fapt, coincide cu scopul final al politicii sociale [1, p.5].

După cum se afirmă în Regula nr.4 din „Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)”, adoptate prin Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr.70/175 din 17 decembrie 2015, „*Scopurile sentinței privative de libertate sau ale măsurilor similare care privează o persoană de libertate sunt, în primul rând, de a proteja societatea de infracțiuni și de a reduce recidivismul. Scopurile date pot fi atinse doar dacă perioada de detenție este aplicată pentru a asigura, în măsură posibilă, reintegrarea unor atare persoane în societate după eliberare, astfel încât ele să ducă un mod de viață în conformitate cu legea și să se poată întreține*” [2].

Cu toate acestea, Curtea Europeană a statuat că „*statele se bucură de o marjă de apreciere în ceea ce privește „pedepsele” care sunt aplicate persoanelor. Alegerea unei anumite politici penale, în care se încadrează și sistemul pedepselor stabilite pentru faptele prejudiciabile incriminate, nu este supusă controlului pe care Curtea Europeană îl exercită privitor la modul cum statele își îndeplinesc obligațiile asumate prin Convenția Europeană, în măsura în care o asemenea alegere nu este de natură să contravină prevederilor acesteia*” [3]. Curtea reține că „*orice pedeapsă din legea penală are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane, ceea ce presupune o individualizare adecvată a pedepsei*” [3].

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a recunoscut, de asemenea, în special în cadrul articolului 7 din CEDO, că distincția dintre o „*pedeapsă*” și o măsură cu privire la „*executarea*” unei pedepse nu este întot-

deuna clară în practică. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a admis, de asemenea, aplicabilitatea articolului 6 paragraful 1 din CEDO în cazul unor măsuri strâns legate de procedura penală și de stabilirea definitivă a pedepsei [4]. S-a constatat că definirea noțiunii „*executarea pedepsei*” este o condiție prealabilă indispensabilă. „*Pedeapsa*” vizează o pedeapsă privativă de libertate impusă de o instanță națională, pentru o perioadă limitată sau nelimitată, ca urmare a unei infracțiuni, pe baza unui proces penal. Executarea unei pedepse intervine după pronunțarea definitivă a sentinței. Prin urmare, este vorba despre ultima etapă a procesului penal, cea în care sentința începe să producă efecte [4].

Legislația privind executarea pedepselor include, de asemenea, măsurile care ar putea fi adoptate după eliberarea persoanei condamnate, precum plasarea acesteia sub supraveghere judiciară sau chiar participarea sa la programe de reabilitare, precum și măsurile de despăgubire a victimelor [4].

Este unanim recunoscut că pedeapsa constituie una dintre formele realizării răspunderii penale, iar luând în considerare faptul că în calitate de temei al răspunderii penale se recunoaște săvârșirea faptei infracționale ce conține elementele infracțiunii, infracțiunea devine temeiul material al pedepsei penale [5, p.11-12]. Conținutul pedepsei se manifestă în unele lipsiri și restricții ale drepturilor și libertăților pe care statul le aplică condamnatului [6, p.7]. Indiscutabil, esența pedepsei este represiunea. Însă, nu putem vorbi despre represiune ca esență a alternativelor pedepsei penale. Nu toate alternativele posedă caracter de constrângere și, prin urmare, nu au un caracter oneros. Liberarea de la pedeapsa penală a persoanei care a săvârșit infracțiune nu este o răsplată, ci, dimpotrivă, devine pentru această persoană o oarecare favoare. Se consideră că iertarea din partea statului, precum și tratamentul medical prin constrângere, constituie esența alternativelor la pedeapsa penală [7, p.56].

Rezultate și discuții

În opinia noastră, pentru a înțelege natura juridică a executării și ispășirii pedepsei urmează întâi de toate să definim raporturile de drept execuțional penal. Astfel, raporturile de drept execuțional penal apar din momentul intrării hotărârii judecătorești în vigoare. Această regulă poate fi dedusă din conținutul normei prevăzute la alin.(1) art.466 CPP RM [8], conform căreia „*hotărârea instanței de judecată într-o cauză penală devine executorie la data când a rămas definitivă*”.

Din momentul intrării în vigoare a sentinței de condamnare, organele abilitate de stat obțin dreptul de a executa pedeapsa penală, iar la persoanele condamnate apare obligația de a ispăși pedeapsa penală; prin urmare, „*subiectul dreptului execuțional penal*” coincide cu „*subiectul raportului execuțional penal general*”.

Condamnatul ca subiect de drept începe să posede calitatea de subiect al dreptului execuțional penal din momentul intrării sentinței de condamnare în vigoare. Din acel moment persoana recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii obține statut de condamnat, ceea ce înseamnă că ea devine subiect al raportului de drept execuțional penal. În mod simultan, această persoană este recunoscută subiect al dreptului execuțional penal.

Până la intrarea în vigoare a sentinței de condamnare învinuitul (inculpatul) nu este recunoscut condamnat și, prin urmare, asupra lui nu se răspândește acțiunea normelor de drept execuțional penal și el nu poate fi recunoscut în calitate de subiect al acestei ramuri de drept.

Din momentul intrării în vigoare a sentinței de condamnare persoana devine subiectul potențial al raportului de drept execuțional penal, iar apoi, cu sosirea acestuia în locul de detenție, el devine purtător de drepturi, obligații și interese legitime prevăzute de normele de drept.

Totodată, administrația instituțiilor și organelor care execută pedepsele penale devine subiectul dreptului execuțional penal încă până la formarea raportului execuțional penal propriu-zis, deoarece aceste instituții din timp se creează pentru exercitarea funcțiilor de executare a pedepselor penale de către condamnați. Relațiile sociale reglementate de această ramură de drept sunt relații de constrângere, proprii acestei ramuri, ce presupun drepturi și obligații pentru participanți. Drepturile și obligațiile pe care le au participanții diferă de felul sancțiunii aplicate (în cazul închisorii sunt relații de deținere în penitenciare, iar la amendă – relații sociale privind plata unei sume de bani).

Hotărârile judecătorești definitive sunt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice din țară și au putere executorie pe întregul teritoriul Republicii Moldova (alin.(1) art.467 CPP RM).

Apariția raporturilor execuțional penale este legată de dispoziția de executare a hotărârii judecătorești, ceea ce rezultă din alin.(1) art.468 CPP RM. Astfel, trimiterea spre executare a hotărârii judecătorești se pune în sarcina instanței care a judecat cauza în primă instanță.

Dispoziția de executare a hotărârii judecătorești, în termen de 10 zile de la data când hotărârea a rămas definitivă, se trimite de către președintele instanței, împreună cu o copie de pe hotărârea definitivă, organului însărcinat cu punerea în executare a sentinței conform prevederilor legislației de executare. În cazul în care cauza a fost judecată în apel și/sau în recurs, la copia de pe sentință se anexează copia de pe decizia instanței de apel și/sau de recurs. Din acest moment statutul juridic al persoanei față de care se emite sentința de condamnare se schimbă: persoana încetează a mai fi inculpată, ea devine condamnată.

Raporturile execuțional penale sunt bilaterale, unde organele de stat devin partea activă și obligată, iar partea împuternicită devin cetățenii [9, p.33-34]. Instituțiile de profil execuțional penal sunt chemate pentru corijarea infractorilor, prevenirea săvârșirii din partea lor a infracțiunilor repetate (recidivă) și, prin urmare, să protejeze societatea, drepturile și libertățile cetățenilor, activitatea lor de bază fiind activitatea de asigurare a protecției [10, p.138]. În același timp, organele și instituțiile care execută pedepsele penale ocupă o poziție intermediară între societate și condamnați. În acest sens, condamnații au obligații în fața societății (asigurarea scopurilor sociale și juridice ale pedepsei penale), precum și drepturi active în fața altor condamnați. În strictă corespundere cu aceste drepturi sunt puse obligațiile condamnaților îndreptate spre respectarea cerințelor ce apar din normele de conduită impuse de lege. În realizarea normelor de drept execuțional penal împuternicirile administrației instituțiilor și organelor predomină asupra obligațiilor condamnaților, în aceasta fiind exprimată esența raporturilor execuțional penale [11, p.287-288].

Trăsăturile raporturilor execuțional penale: sunt ideologice și suprastructurale, ceea ce înseamnă că au un impact asupra raporturilor ce le produc; sunt mijloace de transfer al normelor de drept execuțional penal în direcția raporturilor individuale ale subiecților (normele dreptului execuțional penal constituie modelul comportamentului permis, iar raporturile juridice – măsura comportamentală concretă a acestor subiecți); raporturile de drept execuțional penal devin rezultatul realizării normelor de drept execuțional penal, etapa principală și finală a mecanismului de reglementare juridică; raporturile de drept execuțional penal sunt reglementate de normele de drept execuțional penal – cheia raportului execuțional penal nu este norma, ci activitatea subiecților a căror conduită este supusă influențării; raporturile de drept execuțional penal se realizează prin drepturile și obligațiile subiecților (condamnatul *versus* instituția de executare a pedepselor penale); raporturile de drept execuțional penal sunt susținute prin puterea de constrângere din partea statului.

Din momentul intrării în vigoare a sentinței penale raporturile juridico-penale se transformă în execuțional penale (represive), legate în mod direct cu realizarea răspunderii penale prin pedeapsă. În baza normelor de drept execuțional penal are loc reglementarea secundară a raporturilor sociale în legătură cu scopurile pedepsei penale. În mare parte, raporturile civile, administrative, de muncă și altele se transformă în raporturi execuțional penale. Pentru fiecare condamnat raporturile execuțional penale devin raporturi sociale reglementate individual dintre condamnat și organele ce execută pedeapsa penală.

Condamnatul este persoana fizică care a săvârșit infracțiunea; el are anumite obligații, restricții și drepturi în procesul de executare a pedepsei penale, precum și a altor măsuri de constrângere cu caracter penal. Instituțiile și organele de executare a pedepsei penale sunt persoane juridice care posedă anumite drepturi și obligații în coraport cu persoanele condamnate. Ele poartă răspundere juridică pentru executarea necorespunzătoare a funcțiilor lor. Dacă organele și instituțiile care execută pedepsele penale sunt partea împuternicită a raportului execuțional penal, atunci condamnatul devine partea obligată a acestui raport.

Obligația principală a instituțiilor care execută pedepsele penale este de a contribui la realizarea sarcinilor legii penale, precum și de a proteja societatea de la atentatele criminale. În acest scop, organele și instituțiile care execută pedepsele penale trebuie să-i corecteze pe condamnați și să prevină noile infracțiuni [1, p.5]. Obligațiile sunt realizate nu doar în fața statului, dar și în fața cetățenilor și a societății în general, instituțiile oferind darea de seamă pentru activitatea lor de ocrotire a normelor de drept.

Raporturile execuțional penale pot fi materiale, procedurale, dispozitive, imperative, pasive și active. Mai mult, ele pot fi generale și concrete. Raporturile generale apar în baza sentinței judiciare, acționează în perioada ispășirii pedepsei penale de către condamnat și sunt legate cu raporturile concrete care apar în procesul de realizare a regimului de ispășire a pedepsei penale, a muncii, a lucrului educativ etc. În acest sens, potrivit Regulii nr.5 din Regulile Nelson Mandela, „*regimul de detenție trebuie să urmărească minimizarea oricăror diferențe între viața din penitenciar și viața în libertate, care au tendința de a diminua responsabilitatea deținuților sau respectul față de demnitatea lor în calitate de ființe umane*” [2]. Aceste raporturi sunt de lungă durată și presupun contactul neîntrerupt al tuturor participanților.

Raporturile *materiale* se exprimă în realizarea statutului juridic al subiecților și determină ce trebuie de făcut pentru realizarea drepturilor și obligațiilor condamnaților și ale organelor ce execută pedepsele penale. Realizarea statutului juridic al subiecților are loc prin executarea obligațiilor de către condamnați, prin respectarea restricțiilor și exercitarea drepturilor. Realizarea raporturilor materiale devine imposibilă fără susținerea lor prin raporturi procedurale. Legătura lor deseori este una rigidă și obligatorie. Raporturile *procedurale* arată în ce ordine și prin ce modalitate se realizează drepturile și obligațiile subiecților (raporturi materiale). Spre exemplu, realizarea de către condamnat a dreptului la întrevăderi are loc în câteva etape. Însă, raporturile procedurale de drept execuțional penal sunt secundare în comparație cu raporturile materiale. Raporturile *dispozitive* ale dreptului execuțional penal devin rezultatul principal de realizare a dreptului execuțional penal; deseori, acestea sunt legate de formarea comportamentului legitim al conducătorilor. Raporturile *imperative* ale dreptului execuțional penal sunt formate în legătură cu realizarea normelor imperative și sunt aplicate prin constrângere din partea statului. Raporturile imperative sunt raporturi de putere și constrângere, ele însoțesc aproape toate etapele de executare a pedepsei penale. Raporturile de *răspundere* sunt raporturile de protecție care apar în baza aplicării măsurilor de constrângere în legătură cu încălcarea regimului de executare a pedepselor penale față de condamnați sau pentru cauzarea unui prejudiciu instituției penitenciare.

Raporturile care apar în procesul de executare a pedepselor penale sunt *active* față de organe și instituții execuționale penale. Totodată, astfel de raporturi sunt *pasive* față de condamnați, deoarece ei sunt obligați să participe la ispășirea pedepselor penale.

Conținutul raportului execuțional penal poate fi unul material și juridic. Conținutul material include comportamentul faptic când un subiect este în drept, iar altul trebuie să exercite anumite acțiuni. Conținutul juridic al raportului execuțional penal cuprinde drepturile subiective și obligațiile participanților (subiecților). Există anumite drepturi pentru acțiunile pozitive: drepturi-solicitări și drepturi-revendicări.

Obiectul raportului execuțional penal nu poate fi confundat cu obiectul reglementării juridice – raporturi sociale în domeniul executării pedepsei. Circumstanțele vieții cu care normele dreptului execuțional penal leagă apariția, modificarea și încetarea raporturilor execuționale penale devin fapte juridice. Acestea sunt fenomenele juridico-materiale care leagă normele de drept cu drepturile (obligațiile) subiecților și care determină apariția, modificarea și încetarea raporturilor juridice.

Toate faptele juridice pot fi clasificate în funcție de consecințele juridice pe care le produc: faptele juridice ce formează un anumit drept, ce modifică un anumit drept și ce încetează un anumit drept. Fapta juridică care stă la baza tuturor raporturilor juridice este intrarea în vigoare a sentinței de condamnare. Faptele juridice pot fi *acțiuni* și *evenimente*. Evenimentele juridice apar indiferent de voința subiectului, în mod obiectiv, cum ar fi decesul condamnatului. Acțiunea este un comportament volitiv, subiectiv; ea poate fi una legală și ilegală; ea este legată de apariția, modificarea și încetarea raporturilor execuționale penale cu caracter dispozitiv, iar acțiunile ilegale corelează cu raporturile onerative și prohibitive. Tipurile acțiunilor ilegale sunt diferite, cum ar fi încălcări disciplinare, materiale, contravenționale, penale.

Faptele juridice pot fi clasificate, în funcție de caracterul acțiunii, în: acțiuni unice (decesul condamnatului) și acțiuni neîntrerupte prelungite (intrarea în vigoare a sentinței de condamnare în baza căreia condamnatul își ispășește pedeapsa). În funcție de numărul circumstanțelor cu care sunt legate urmările, faptele juridice pot fi simple și complexe. Spre exemplu, ispășirea de către condamnat a termenului pedepsei penale este faptul juridic unic care conduce la încetarea raporturilor execuționale penale.

Procesul de aplicare a legii penale în instituția penitenciară deseori este legat de adoptarea deciziilor care sunt unite cu un sistem întreg de fapte. Acest sistem de fapte se numește *componență faptică*, elementele căreia se află în interdependență perpetuă. În cazul în care va lipsi un singur element al componenței factice, nu pot surveni consecințele juridice anticipate. Efectul juridic final poate fi doar rezultatul acțiunii componenței factice în întregime. Uneori, într-o singură componență faptică sunt adunate mai multe fapte juridice de conotație materială și procesuală; unele pot fi de bază, altele – intermediare, ultimele – de finalizare.

Spre exemplu, componența faptică a liberării înainte de termen a condamnatului include următoarele elemente: 1) comportamentul ireporșabil al condamnatului ca un temei pentru luarea deciziei, conform căreia condamnatul nu are nevoie de ispășirea integrală a pedepsei stabilite de instanță de judecată – faptul material de bază; 2) ispășirea unei părți de termen al pedepsei – evenimentul care apare în calitate de premisă formal-juridică a faptului juridic material; 3) demersul condamnatului (al avocatului acestuia sau al altui reprezentant legal) cu privire la liberarea înainte de termen – faptul juridic procesual intermediar; 4) transmiterea de către

administrația instituției penitenciare a caracteristicii privind personalitatea condamnatului și rezonabilitatea liberării condiționate înainte de termen; 5) încheierea instanței de judecată privind liberarea condiționată înainte de termen a condamnatului – faptul juridic procesual de finalizare [11, p.311].

Totodată, *raporturile de executare a pedepselor penale se sting* în conformitate cu prevederile din alin.(1) art.275 CE RM [12]. Astfel, în calitate de temei al stingerii executării pedepsei operează următoarele fapte juridice: executarea efectivă și integrală a pedepsei; decesul persoanei condamnate; adoptarea unei hotărâri de achitare a persoanei condamnate în cursul executării pedepsei sau trimiterii spre executare a hotărârii judecătorești; intervenirea unei legi penale noi care exclude caracterul penal al faptei în cursul executării pedepsei sau trimiterii spre executare a hotărârii judecătorești; intervenirea unui act de amnistie totală în cursul executării pedepsei sau trimiterii spre executare a hotărârii judecătorești; intervenirea unui act de grațiere totală în cursul executării pedepsei sau trimiterii spre executare a hotărârii judecătorești; intervenirea prescripției executării hotărârii privind condamnarea; respectarea de către condamnat a comportamentului stabilit prin hotărârea judecătorească și expirarea termenului de probă; alte împrejurări prevăzute de lege.

Raporturile de drept execuțional penal reprezintă raporturile sociale reglementate de normele dreptului execuțional penal ce apar între organele și instituțiile de stat care execută sancțiunile cu caracter penal, pe de o parte, și persoana condamnată în legătura cu executarea și ispășirea sancțiunilor de drept public, care înglobează atât sancțiunile de drept penal, cum ar fi pedeapsa penală și măsurile de siguranță, cât și măsurile preventive cu caracter procesual penal [13, p.15-16].

Pe parcursul executării sancțiunilor sus-menționate raporturile de drept execuțional penal nu-și schimbă natura lor juridică, deși conținutul acestora poate fi diferit. În special, astfel de cazuri pot avea loc când o categorie de pedeapsă penală se substituie cu o altă pedeapsă sau când se schimbă instituția penitenciară în care se deține persoana condamnată la închisoare. Prin urmare, putem determina *structura raporturilor de drept execuțional penal* în felul următor: subiecții raporturilor de drept execuțional penal; conținutul raporturilor de drept execuțional penal; obiectul raporturilor de drept execuțional penal; faptele juridice.

Subiecți ai raporturilor de drept execuțional penal sunt persoanele fizice și juridice care au anumite drepturi și obligații prevăzute de normele execuțional penale. Astfel, în calitate de subiect al raporturilor execuțional penale se recunoaște organul sau instituția care execută pedeapsa penală sau alte sancțiuni de drept public, iar, pe de altă parte, condamnatul (în cazul executării pedepsei penale) sau prevenitul (în cazul măsurilor preventive). În calitate de subiect poate fi recunoscut și procurorul care efectuează supravegherea asupra organelor și instituțiilor ce execută sancțiunile de drept public. În mod episodic pot lua parte la raporturile de drept execuțional penal și organizațiile obștești, rudele care vizitează condamnații sau preveniții, alte persoane ce sunt împuternicite să viziteze instituțiile penitenciare în conformitate cu legislația Republicii Moldova în vigoare.

Obiectul raporturilor de drept execuțional penal cuprinde fenomene sau obiecte (împrejurări reale) în legătură cu care apar astfel de raporturi. Așadar, în calitate de obiect poate fi recunoscut un interes legitim sau drept al persoanei condamnate sau prevenite etc.

Faptele juridice sunt acele acțiuni sau evenimente în legătură cu care apar, se modifică sau încetează raporturile de drept execuțional penal. Ele pot fi clasificate în funcție de mai multe criterii: *în funcție de caracterul efectelor juridice*: generatoare de drept; modificatoare; de stingere; *în funcție de momentul volitiv*: evenimente (atingerea majoratului ca temei obiectiv pentru transfer într-o altă instituție penitenciară, adoptarea unei legi penale mai favorabile pentru condamnat); acțiuni care depind de voința subiectului (aplicarea unor măsuri de stimulare pentru comportamentul exemplar în cazul unor acțiuni legitime și aplicarea unor sancțiuni disciplinare în cazul comiterii unor acțiuni ilegale); *în funcție de numărul împrejurărilor*: simple (expirarea termenului de pedepasă, achitarea sumei integrale a amenzii, sarcina condamnatei) și complexe (modificarea pedepsei inițiale în una mai blândă, ispășirea parțială a pedepsei penale etc.).

Analiza corectă a faptelor juridice ce pot apărea în raporturile execuțional penale ne permite să determinăm corect și natura juridică a raporturilor juridice ce pot apărea pe parcursul executării pedepselor și a altor sancțiuni, cum ar fi: raporturi de drept civil, raporturi de dreptul familiei, raporturi de drept procesual penal. Această abordare va contribui la aplicarea corectă a unor norme juridice a diferitor ramuri de drept în cadrul executării sancțiunilor de drept penal [14, p.120].

Structura (elementele obiective și subiective) executării și ispășirii pedepsei penale

Obiectul executării pedepsei penale este elementul principal de executare a oricărei pedepse penale. Orice executare a pedepsei are obiectul său, dacă în rezultatul executării acesteia are loc impactul represiv asupra

drepturilor, obligațiilor și intereselor legitime stabilite de instanța de judecată. Obiectul executării pedepsei penale ne permite să distingem pedeapsa penală de alte măsuri de constrângere, precum și pedepsele între ele. Obiectul pedepsei penale ocupă un loc important la stabilirea gradului de umanizare a justiției, la clasificarea pedepselor penale, la clasificarea condamnaților, la construirea și funcționarea tuturor organelor de drept în sens extins, care execută sentințele judecătorești față de persoanele care au comis infracțiuni.

Obiectul executării pedepsei presupune un ansamblu de elemente ale statutului juridic al condamnatului, cu alte cuvinte – drepturile, obligațiile și interesele legitime ale condamnatului stabilite de instanța de judecată pentru efectuarea efectului represiv din partea organelor, instituțiilor sau persoanelor cu funcție de răspundere care execută pedepsele penale.

Obiectul executării pedepsei poate fi unul general, generic, special și nemijlocit. Obiectul general presupune un ansamblu de drepturi, obligații și interese legitime stabilite de instanța de judecată pentru efectuarea efectului represiv al pedepsei penale. Obiectul generic este obiectul de executare a unui grup de pedepse penale omogene, spre exemplu: drepturile, obligațiile și interesele legitime ale persoanei condamnate la pedeapsă non-privativă de libertate. Obiectul special este obiectul care suferă în procesul de executare a categoriei concrete de pedeapsă penală. La obiectul special se referă, spre exemplu, drepturile, obligațiile și interesele legitime cu caracter patrimonial care sunt supuse anumitor efecte represive din partea statului sub forma unor categorii de pedepse (în special, amendă, munca neremunerată în folosul comunității etc.). Obiectul nemijlocit este obiectul pedepsei concrete și este de două feluri: obiectul de bază și obiectul secundar. Spre exemplu, în cazul executării muncii neremunerate în folosul comunității obiectul executării pedepsei îl formează drepturile, obligațiile și interesele legitime patrimoniale și de muncă, iar obiectul secundar – alte drepturi, obligații și interese legitime cu caracter personal. Pe de altă parte, orice ispășire își revendică statutul dacă în rezultatul ispășirii se resimte impactul restrictiv asupra drepturilor, obligațiilor și intereselor legitime stabilit de instanța de judecată [11, p.413]. Obiectul ispășirii pedepsei penale devine elementul obligatoriu de ispășire a oricărei pedepse [15, p.17].

Prin **obiectul ispășirii pedepsei penale** trebuie de înțeles elementele statutului juridic al condamnatului (drepturile, obligațiile, interesele legitime ale condamnatului, stabilite de instanța de judecată pentru activitatea represivă a instituțiilor, organelor, persoanelor cu funcție de răspundere care execută pedepsele penale) [11, p.413]. Unele drepturi, obligații și interese legitime ale condamnatului pot și să nu fie afectate de caracterul represiv al pedepsei penale, însă unele drepturi, obligații și interese legitime sunt stabilite de instanța de judecată anume pentru a fi supuse impactului represiv al pedepsei [16, p.22]. Obiectele ispășirii pedepsei (drepturile, obligațiile și interesele legitime), stabilite de instanța de judecată pentru a fi supuse impactului represiv al pedepsei din partea organului/instituției ce execută pedeapsa penală, în funcție de sfera reglementării juridice pot fi clasificate în trei grupe: 1) drepturile, obligațiile, interesele juridice ale condamnatului prevăzute în Codul penal al Republicii Moldova; 2) drepturile, obligațiile, interesele legitime ale condamnatului prevăzute în Codul de executare al Republicii Moldova; 3) drepturile, obligațiile, interesele legitime ale condamnatului prevăzute în alte legi extrapenale.

Latura obiectivă a executării pedepsei penale se manifestă în caracteristica ei exterioară și include următoarele semne: activitatea represivă care atentează la obiectul executării pedepsei; urmările survenite în forma unor drepturi, obligații, interese legitime deprivare, restricționate sau substituite; legătura de cauzalitate dintre procesul de executare a pedepsei penale și privațiunile, restricțiile, substituirile și suplirile drepturilor, obligațiilor și intereselor legitime ale persoanei condamnate; ordinea, condițiile, locul, timpul, mijloacele și modalitatea de executare a pedepsei penale.

Activitatea represivă reprezintă activitatea instituțiilor și organelor, acțiunea persoanelor cu funcție de răspundere care execută pedepsele penale, legată de restricționarea, privarea și suplirea drepturilor, obligațiilor și intereselor legitime ale condamnatului, fiind desfășurată în trei domenii: lucrul cu persoanele, cu obiectele și cu informația [13, p.21-22]. Activitatea represivă în sens execuțional penal posedă mai multe semne sociale și de drept: 1) legitimitatea (corespunderea activității represive normelor legislației penale, execuțional penale și celei extrapenale); 2) caracter de constrângere (restricționarea, privarea, substituirea sau suplirea unor drepturi, obligații și interese legitime ale condamnatului); 3) securitatea criminopenologică (starea subiectiv-obiectivă a protecției drepturilor, obligațiilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, ale societății în general) [11, p.363].

Urmările survenite în forma drepturilor, obligațiilor și intereselor legitime deprivare, restricționate, substituite și suplinite pot fi clasificate în urmări materiale (consecințele patrimoniale, cum ar fi achitarea amenzii,

reținerea procentului din salariu etc.) și urmări nemateriale (efectele psihologice și morale ale pedepsei aplicate, cum ar fi măsurile restrictive și privative care au un impact psihologic major) [16, p.23]. În acest sens, acitivitatea restrictivă este îndreptată spre distrugerea anumitor trăsături ale personalității care au servit drept cauză a săvârșirii infracțiunii. Provoacă suferințe morale aceasta distruge sau inhibă trăsăturile antisociale ale personalității condamnatului și îl impune să renunțe la modalitatea criminală de satisfacere a propriilor necesități. Totodată, concomitent se distruge și se inhibă și anumite trăsături social utile ale personalității, cum ar fi perseverența în obținerea necesităților social utile.

Identificarea *legăturii de cauzalitate* dintre procesul de executare a pedepsei și survenirea restricțiilor, privărilor, substituirilor și suplirilor drepturilor, obligațiilor și intereselor legitime ale persoanei condamnate are o semnificație deosebită. Lipsa legăturii de cauzalitate exclude obținerea scopurilor pedepsei penale. Legătura de cauzalitate este un raport obiectiv de interdependență dintre fenomenul care îl generează, unde procesul de executare a pedepsei penale devine cauză, iar urmarea se prezintă sub formă de restricții, privațiuni, substituirii și supliri de drepturi, obligații și interese legitime. Cauza nu doar generează un alt fenomen (urmare) dar și creează posibilitatea reală de apariție a urmărilor. De rând cu cauzele distingem și condițiile care, de fapt, nu pot genera acest fenomen, însă contribuie la dezvoltarea lui necesară pentru survenirea urmărilor. În calitate de condiții putem admite neaplicarea față de condamnat a amnistiei, a grațierii, a substituirii părții neexecutate cu o pedeapsă mai blândă etc.

Ordinea executării pedepsei penale prezintă procesul sistematizat de executare a pedepselor stabilit de legislația execuțională penală în vigoare [13, p.12].

Condițiile executării pedepsei reprezintă regulile de conduită a subiecților executării pedepsei, precum și situațiile, circumstanțele, împrejurările în procesul de executare a pedepselor. Termenul „*împrejurare*” este mai larg decât termenul „*situație*” [11, p.12].

Locul executării pedepsei este un teritoriu anumit, unde se execută pedeapsa penală.

Timpul executării pedepsei este perioada temporară, pe parcursul căreia are loc executarea pedepsei. Spre exemplu, pedepsele penale pentru minori pot fi executate doar în perioada când persoana a fost minoră, sau pedepsele penale pentru militari pot fi executate doar în perioada executării serviciului militar. Cu toate acestea, în legislația execuțională penală este stabilit termenul executării pedepsei penale.

Mijloacele de executare a pedepsei penale sunt acele unelte, remedii, prin care se execută pedeapsa penală. Utilizarea de către instituție sau organ a mijloacelor de executare a pedepsei poate să aibă un impact major asupra activității represive propriu-zise. Astfel, administrația instituțiilor penitenciare are în drept să utilizeze diferite mijloace tehnice de supraveghere și control pentru prevenirea evadărilor, altor infracțiuni sau altor încălcări ale ordinii stabilite de executare a pedepsei penale, precum și în scopul obținerii informației necesare despre conduita condamnaților.

Modalitatea executării pedepsei înseamnă diferite procedee și metode care se aplică de către instituția sau organul împuternicit să execute pedeapsa. Modalitatea executării pedepsei poate avea un impact considerabil asupra activității represive.

Latura obiectivă a ispășirii pedepsei penale constituie caracteristica ei obiectivă și include: resimțirea impactului represiv care atentează la obiectul ispășirii pedepsei penale; urmările survenite în forma anumitor restricții, privări, substituirii și supliri ale drepturilor, obligațiilor și intereselor legitime ale condamnatului; legătura de cauzalitate dintre procesul de resimțire a impactului represiv și consecințele survenite în formă de restricții, privări, substituirii și supliri ale drepturilor, obligațiilor și intereselor legitime ale condamnatului; ordinea și condițiile, locul, timpul, mijloacele, modalitatea resimțirii impactului represiv (ispășirii pedepsei).

Resimțirea impactului represiv este obiectul de bază al reglementării în procesul de ispășire a pedepsei penale. În rezultatul resimțirii impactului represiv în mod obligatoriu sunt private, restricționate, substituite și suplinite drepturile, obligațiile și interesele legitime ale condamnatului, cu alte cuvinte – survin urmările. Pe parcursul resimțirii impactului represiv persoana condamnată trebuie să păstreze și, după posibilitate, să dezvolte calitățile social utile pe care le posedă deja.

Situația ispășirii pedepsei constituie un ansamblu de împrejurări care creează posibilitatea ispășirii pedepsei. Împrejurările ispășirii pedepsei constituie fenomene care sunt conexe ispășirii pedepsei/legate de ea.

Ordinea ispășirii pedepsei penale constituie un proces sistematizat de ispășire a pedepsei penale stabilit de legislația execuțională penală.

Condițiile ispășirii pedepsei penale reprezintă regulile reglementate de legislația execuțională penală, situațiile și împrejurările apărute în acest proces.

Prin *locul ispășirii pedepsei* se subînțelege un teritoriu anumit unde este ispășită pedeapsa.

Timpul ispășirii pedepsei penale ca semn al componenței de ispășire a pedepsei constituie o anumită perioadă de timp, pe parcursul căreia persoana condamnată își ispășește pedeapsa. Mai mult dreptul execuțional penal cunoaște termenul ispășirii pedepsei.

Latura subiectivă a executării pedepsei penale prezintă caracteristica internă a conținutului executării pedepsei penale. Cu alte cuvinte, latura subiectivă a executării pedepsei penale constituie atitudinea represivă a instituției sau a organului ce execută pedeapsa penală față de executarea, ispășirea, urmările executării și urmările ispășirii pedepsei, precum și motivul și scopul executării pedepsei [11, p.389]. Atitudinea represivă a organului sau a instituției ce execută pedeapsa penală prezintă anumite raporturi administrative de conducere și atitudinea psihologică a persoanei cu funcție de răspundere care execută pedeapsa penală față de executarea, ispășirea, urmările executării și ispășirii pedepsei.

Raporturile administrative ale organului/instituției ce execută pedeapsa penală conțin două elemente: *a) elementul organizatoric* – instituția (organul) care a organizat executarea, ispășirea pedepsei, precum și a prognozat posibilitatea sau inevitabilitatea survenirii urmărilor executării, ispășirii pedepsei; *b) elementul volitiv* – instituția (organul) tinde spre executarea pedepsei penale și la survenirea urmărilor executării, ispășirii pedepsei sau nu tinde, ci admite executarea, ispășirea pedepsei, precum și survenirea urmărilor executării, ispășirii pedepsei, sau nu a pretins, deoarece în mod neîntemeiat a mizat că pedeapsa nu va fi executată și consecințele nu vor surveni.

Atitudinea psihică a persoanei cu funcție de răspundere care execută pedepsele penale față de executarea, ispășirea pedepsei penale, precum și față de consecințele executării, ispășirii pedepsei se construiește din două elemente 1) *intelectiv* – persoana a conștientizat caracterul represiv al propriilor acțiuni și a prevăzut posibilitatea sau inevitabilitatea survenirii în urma acestora a consecințelor determinate, sau persoana nu a conștientizat caracterul represiv al propriilor acțiuni, deși a prevăzut posibilitatea sau inevitabilitatea survenirii anumitor consecințe; 2) *volitiv* – dorința sau lipsa acesteia, însă admiterea conștientă de către persoană a executării, ispășirii pedepsei și survenirii urmărilor stabilite sau mizarea neîntemeiată că pedeapsa nu va fi executată și ispășită, iar urmările nu vor surveni.

În calitate de *motiv al executării pedepsei penale* pot fi identificate obligația de a executa sau obligativitatea executării sentinței de condamnare (încheierii, hotărârii). Obligativitatea executării sentinței de condamnare (încheierii, hotărârii) sunt acțiuni impuse și necondiționate pentru executarea pedepsei. Obligația de a executa sentința penală și obligativitatea acesteia ar trebui să ocupe un loc important în conștiința subiectului. *Motivul executării pedepsei* pot fi necesitatea, interesul, setarea și emoțiile.

Scopul executării pedepsei este rezultatul faptic care este urmărit de instituția sau organul, persoana care execută pedepsele penale prin intermediul executării pedepselor. Caracterul represiv al activității de executare a pedepselor penale, modalitatea și mijloacele depind de scopul executării pedepsei. *Scopul sentinței de condamnare*, spre exemplu, la pedeapsa privativă de libertate este protecția societății și prevenirea infracțiunilor periculoase pentru societate. Acest scop poate fi obținut doar cu condiția reînțoarcerii infractorului la viața normală după ispășirea pedepsei.

Latura subiectivă a ispășirii pedepsei penale constituie caracteristica internă a ispășirii pedepsei penale, cu alte cuvinte – atitudinea condamnatului față de executare, ispășire și urmările executării, ispășirii pedepsei, precum și motivul și scopul ispășirii pedepsei. Putem spune că latura subiectivă a pedepsei penale este atitudinea condamnatului față de pedeapsă penală. Se disting următoarele elemente ale atitudinii condamnatului față de pedeapsă: 1) retrăirea lăuntrică a pedepsei de către condamnat; 2) conștientizarea vinovăției în comiterea infracțiunii și a echității pedepsei penale; 3) căința sinceră în comiterea infracțiunii; 5) conștientizarea necesității pentru ispășirea pedepsei, corectarea și reeducarea sa. Însă, folosirea expresiei „*atitudine pozitivă față de pedeapsă*” este una convențională. Tendința de a fi gata să fii pedepsit este o trăsătură psihopatologică, persoana sănătoasă întotdeauna râvnește spre evitarea emoțiilor neplăcute. Anume din această perspectivă trebuie să vorbim despre conștientizarea necesității de a duce pedeapsa și sub influența activității represive și educative persoana să fie corectată și reeducată. Conștientizarea este una neplăcută, chiar amarnică, însă fără aceasta corectarea și reeducarea condamnaților este aproape imposibilă.

Autorii ruși E.A. Antonean, Iu.M. Antonean, S.A. Borsucenco et al. constată că, în general, în funcție de conștientizarea ispășirii pedepsei, a urmărilor, de atitudinea volitivă față de ispășirea pedepsei, procedura de ispășire a pedepsei este compusă din două elemente: „*elementul intelectual* – persoana își conștientizează

propria vinovăție în comiterea faptei infracționale; își conștientizează vinovăția și se căiește în comiterea infracțiunii; conștientizează caracterul echitabil al pedepsei stabilite, a ordinii, condițiilor ispășirii pedepsei; conștientizează semnele pedepsei penale, procedura, motivele și scopurile ispășirii pedepsei, însă nu a prevăzut survenirea unor urmări ca rezultat al acestor acțiuni/inacțiuni, dar manifestând atenție și prudență cuvenită trebuia și putea să prevadă; elementul volitiv – dorește posibilitatea ispășirii pedepsei și survenirii urmărilor anumite sau nu dorește, deși în mod conștient admite posibilitatea ispășirii pedepsei penale și a survenirii consecințelor anumite sau în mod ușuratic consideră că pedeapsa penală nu va fi ispășită și urmările nu vor surveni” [11, p.390-391].

Constatăm că **subiectul executării pedepsei penale** include instituțiile și organele, persoanele cu funcție de răspundere care sunt împuternicite să execute pedepsele penale.

Subiectul ispășirii pedepsei penale posedă următoarele semne distinctive: 1) este o persoană fizică; 2) este o persoană care a atins vârsta cerută de lege; 3) este o persoană condamnată în baza sentinței judiciare la ispășirea pedepsei penale; 4) persoana are anumite drepturi, obligații și interese legitime în sfera ispășirii pedepsei penale; 5) persoana nu poate invoca careva temeuri legal argumentate pentru a fi eliberată de la ispășirea pedepsei.

Concluzii

Politica penală a statului reprezintă *ansamblul procedeelelor represive prin care statul acționează contra crimei și are drept scop corectarea condamnaților și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni* atât de către aceștia, cât și de către alte persoane.

Condamnatul ca subiect de drept începe să posedă calitatea de subiect al dreptului execuțional penal din momentul intrării sentinței de condamnare în vigoare. Din acel moment persoana recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii obține statut de condamnat, ceea ce înseamnă că ea devine subiect al raportului de drept execuțional penal. În mod simultan, această persoană este recunoscută subiect al dreptului execuțional penal.

Din momentul intrării în vigoare a sentinței penale raporturile juridico-penale se transformă în execuțional penale (represive), legate în mod direct cu realizarea răspunderii penale prin pedeapsă. În baza normelor de drept execuțional penal are loc reglementarea secundară a raporturilor sociale în legătură cu scopurile pedepsei penale. În mare parte, raporturile civile, administrative, de muncă și altele se transformă în raporturi execuțional penale. Pentru fiecare condamnat raporturile execuțional penale devin raporturi sociale reglementate individual dintre condamnat și organele ce execută pedeapsa penală.

Pe parcursul executării sancțiunilor penale raporturile de drept execuțional penal nu-și schimbă natura lor juridică, deși conținutul acestora poate fi diferit. În special, astfel de cazuri pot avea loc când o categorie de pedeapsă penală se substituie cu o altă pedeapsă sau când se schimbă instituția penitenciară în care se deține persoana condamnată la închisoare. Prin urmare, putem determina *structura raporturilor de drept execuțional penal* în felul următor: subiecții raporturilor de drept execuțional penal; conținutul raporturilor de drept execuțional penal; obiectul raporturilor de drept execuțional penal; faptele juridice.

Astfel, în calitate de subiect al raporturilor execuțional penale se recunoaște organul sau instituția care execută pedeapsa penală sau alte sancțiuni de drept public, iar, pe de altă parte, condamnatul (în cazul executării pedepsei penale) sau prevenitul (în cazul măsurilor preventive).

Activitatea restrictivă este îndreptată spre distrugerea anumitor trăsături ale personalității care au servit drept cauză a săvârșirii infracțiunii. Provocând suferințe morale aceasta distruge sau inhibă trăsăturile antisociale ale personalității condamnatului și îl impune să renunțe la modalitatea criminală de satisfacere a propriilor necesități. Totodată, concomitent se distruge și se inhibă și anumite trăsături social utile ale personalității, cum ar fi perseverența în obținerea necesităților social utile.

Resimțirea impactului represiv este obiectul de bază al reglementării în procesul de ispășire a pedepsei penale. În rezultatul resimțirii impactului represiv în mod obligatoriu sunt private, restricționate, substituite și suplinite drepturile, obligațiile și interesele legitime ale condamnatului, cu alte cuvinte – survin urmările. Pe parcursul resimțirii impactului represiv persoana condamnată trebuie să păstreze și, după posibilitate, să dezvolte calitățile social utile pe care le posedă deja. Pentru obținerea scopurilor pedepsei penale un rol deosebit de important are identificarea legăturii de cauzalitate dintre procesul de resimțire a impactului represiv și privările, restricțiile, substituirile și suplینirile drepturilor, obligațiilor și intereselor legitime ale persoanei condamnate. În lipsa legăturii de cauzalitate atingerea scopurilor pedepsei penale se exclude.

Referințe:

1. БАДАМШИН, И.Д. О цели исправления в рамках уголовного и уголовно-исполнительного права. В: *Тезисы докладов на Междунар. науч.-практ. онлайн-семинаре «Актуальные вопросы уголовно-исполнительного права и исполнения наказаний»* (Минск, 10 апреля 2018 г.). Минск: Академия МВД, 2018, с.5.
2. Rezoluția adoptată de Adunarea Generală la 17 decembrie 2015 [privind raportul Comitetului Trei (A/70/490)] 70/175. Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela). http://old.avpoporului.ro/mnp/legi/ansamblu_reguli_mnp.pdf
3. Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova, nr.DCC 15/2017 din 07.02.2017, de inadmisibilitate a sesizării nr.13g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 67 alin.(4) din Codul penal și a unor prevederi ale articolului 194 alin.(2) din Codul de executare (munca neremunerată în folosul comunității). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2017, nr.119-126.
4. Repertoriul jurisprudenței CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL MICHAL BOBEK prezentate la 20 decembrie 20171 Cauza C-571/17 PPU Openbaar Ministerie împotriva Samet Ardic [cerere de decizie preliminară formulată de Rechtbank Amsterdam (Tribunalul din Amsterdam, Țările de Jos)] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:62017CC0571&from=RO>
5. БОЧКАРЕВ, В.В. *Уголовно-правовые средства реализации частно-предупредительных функций наказания в виде лишения свободы*: Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Специальность 12.00.08 – Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право. Рязань: Академия права и управления, 2017, с.11-12.
6. СОЛОМАТИН, С.В. *Наказание как проблема нравственно-правовой философии*: Автореферат на соискание ученой степени кандидата философских наук. Специальность 09.00.05 – Этика. Воронеж: Воронежский государственный университет, 2014, с.7.
7. СУМАЧЕВ, А.В. К вопросу об альтернативах уголовному наказанию. В: *Международный пенитенциарный журнал*, 2017, Т.3, №1, с.56.
8. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, nr.122 din 14.03.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2003, nr.104-110.
9. ШАГИВАЛИЕВ, А.К., СМАНАЛИЕВА, А.К., ШАГИВАЛИЕВ, Р.А. *Уголовно-исполнительное право Кыргызской Республики. Общая часть*: Учебное пособие. / Под общ. ред. Н.Н. Сулаймановой. Бишкек: КРСУ, 2017, с.33-34.
10. ПАВЛЕНКО, О.В. Вопросы определения понятия «исправление осужденных» как цели уголовного наказания. В: *Исторические, философские, политические и юридические науки, культурология и искусствоведение. Вопросы теории и практики*. Тамбов: Грамота, 2009, №3(4), с.138.
11. АНТОНЯН, Е.А., АНТОНЯН, Ю.М., БОРСУЧЕНКО, С.А. и др. *Российский курс уголовно-исполнительного права*. В 2-х т. Т.1. Общая часть: Учебник. / Под ред. В.Е. Эминова, В.Н. Орлова. Москва: МГЮА имени О.Е. Кутафина, 2012, с.287-288.
12. Codul de executare al Republicii Moldova, nr.443 din 24.12.2004. Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr.1. 214-220.
13. ОРЛОВ, В.Н. *Применение и отбывание уголовного наказания*. Автореферат диссертации на соискание учёной степени доктора юридических наук. Специальность 12.00.08 – Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право. Москва: Московский государственный юридический университет имени О.Е. Кутафина (МГЮА), 2015, с.15-16.
14. КОНЕГЕР, П.Е. Исправление осужденных в уголовном и уголовно-исполнительном праве. В: *Вестник Саратовской государственной юридической академии*, 2012, №5, с.120.
15. КУРГАНОВ, С.И. *Наказание: уголовно-правовой, уголовно-исполнительный и криминологический аспекты*. Москва: ТК Велби, Проспект, 2008, с.17.
16. МАЛИКОВ, Б.З. Теоретико-правовые проблемы Уголовно-исполнительного кодекса Российской Федерации. В: *Международный пенитенциарный журнал*, 2017, Т.3, №1, с.22.

Date despre autor:

Inga DARIU, asistent judiciar în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.

E-mail: ingadarii10@gmail.com

Prezentat la 19.01.2021